

Onderwerp : Reactie HAN op Wet Internationalisering in Balans (WIB)

Aan : Internetconsultatie op overheid.nl

Datum : 14 september 2023

Om aan te sluiten bij de woorden die minister Dijkgraaf koos tijdens zijn optreden in Op1 (maandag 5 september 2023); Ook wij willen een stuur en rem op de instroom van buitenlandse studenten. We kunnen niet anders dan toejuichen dat we als onderwijs goed en strategisch nadenken over het aantrekken en behouden van buitenlandse studenten. Als onderwijs samen; want wij hebben als hbo-instelling op dit moment last van berichtgevingen en sentiment rondom instroom van buitenlandse studenten. We vertellen liever hoe onze situatie werkelijk is. Om te sturen en remmen is volgens ons een ander wetsvoorstel nodig dan nu voorligt. Namelijk een wetsvoorstel dat instellingen, van mbo tot en met wo, meer instrumenten geeft om te sturen en - waar in het onderwijsstelsel nodig - te remmen.

VERVOLGPROCES

We roepen op om het wetsvoorstel in deze vorm niet in te dienen maar eerst het gesprek over bestuurlijke afspraken te continueren. Mocht de regering toch het wetsvoorstel indienen, dan verzoeken we om het wetsvoorstel dusdanig aan te passen zodat het ook voor het hbo passend wordt.

De voorgeschreven afstemming om tot een doelmatig anderstalig en Nederlandstalig bacheloraanbod te komen via sectorale overleggen en Medezeggenschap (om instemming te krijgen voor het taalbeleid) is in onze optiek niet goed uitvoerbaar. De rol van de minister, de sector en de medezeggenschap overlappen en/of kunnen conflicteren. Daarbij zijn de kaders waarlangs een opleiding wordt beoordeeld nog niet voldoende helder, net als de rollen en bevoegdheden van een adviescommissie.

HAN EN INTERNATIONALISERING

Bij de HAN zien we internationalisering als middel om ons onderwijs en onderzoek te verrijken. We formuleren onze strategische agenda internationalisering in lijn met de internationaliseringsvisie van de Vereniging Hogescholen en bieden onszelf en onze regio doelstellingen en activiteiten voor de komende jaren. We onderzoeken en 'meten' de meerwaarde van internationale competenties en/of een internationale ervaring (tijdens een exchange, *Blended Intensive Programme* of international classroom) bij zowel de deelnemers als ons werkveld. De HAN vindt het belangrijk om studenten en deelnemers (ook de leven lang ontwikkelen doelgroep!) een **gevoel van welkom en community te geven**. We denken samen met regionale partners - zoals *the Economic board*, provincie en gemeenten - na over interventies om de blijfkans van buitenlandse studenten en arbeidskrachten te vergroten. We kijken ook naar onderzoeksresultaten hierover, zoals van het Centraal bureau voor de Statistiek (13 september 2023). Een derde van internationale afgestudeerden blijft in Nederland om te werken. Met name afgestudeerden in de domeinen Techniek, supply chain management, onderwijs en zorg. Of dit wetsvoorstel nu wel of niet wordt ingediend en aangenomen, de hbo-sector en ook de HAN pakt deze handschoen van internationalisering op. Naast de waarde voor economie en arbeidsmarkt, hebben we ook alumni van opleidingen zoals international social work, die maatschappelijke waarde toevoegt.

Juist die verrijkende waarde van internationalisering die wij centraal zetten, missen wij in het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel beoogt "instrumenten te bieden waarmee de voordelen van internationalisering worden versterkt en de nadelen ervan worden beperkt". We zien echter weinig tot geen uitwerking van de versterking, terwijl we dat als hbo in het algemeen en HAN juist graag uitdragen.

HBO EN INTERNATIONALISERING

De voorgestelde vergaande en fundamentele ingreep in de WHW is vanuit het perspectief van het hbo niet passend. De totale instroom van studenten in het hbo (Nederlandse en buitenlandse studenten) daalt en deze daling zal doorzetten. Het wetsvoorstel is voor het hbo niet-proportioneel: de situatie in en de andere aard van het hbo rechtvaardigen niet een dermate vergaande ingreep in de systematiek van de wet, waaronder een ingreep in het curriculum. De wet richt zich op de sectoren met lage percentages internationale studenten bachelor, namelijk de hbo-bachelor (<8%) en de Associate Degree (verwaarloosbaar). De percentages zijn hoger in de masteropleidingen, maar juist over dat onderwijsaanbod worden geen uitspraken gedaan in het wetsvoorstel. Er is geen reden om aan te nemen dat in het hbo, de grootste van de twee hoger onderwijssectoren, “dezelfde problemen ontstaan als in het wo”.

DE JUISTE VEROOZAKERS AANPAKKEN

Wij zijn van mening dat we met het voorliggende wetsvoorstel niet het probleem bij de bron aanpakken. De massa en bijkomende kwaliteitsproblemen manifesteren zich met name in het wo, bij enkele kennisinstellingen als ‘grootverbruikers’ van internationale instroom en vooral binnen masteropleidingen. We roepen op om in het wetsvoorstel juist op die plekken naar de oplossingen te zoeken. Dus niet in de volle breedte van de onderwijssector en in de doorlopende leerlijn door ook het hbo en de Ad’s aan strenge eisen te laten voldoen.

UITVOERBAARHEID VAN DE WET

Ten eerste valt ons op, de mogelijkheid om **eenzijdig door de minister** in het bestel in te kunnen grijpen. Dit lijkt ons absoluut niet wenselijk. Dit gaat in tegen een eerder besluit tot meer zelfbeschikkingsruimte voor kennisinstellingen.

Ten tweede, vinden we dat de voorgestelde wetgeving onvoldoende rekening houdt met de consequenties voor en nodige inspanningen (uitvoerbaarheid, organisatie, middelen) vanuit instellingen voor **welzijn van studenten en docenten**. Nederlandse taalvaardigheid past niet altijd hierbij of bij het profiel en de motivatie van de student om hier te komen studeren. We willen aandacht vragen voor het welzijn van buitenlandse studenten en docenten. De in 2.1 genoemde ‘Inspanningsverplichting bevorderen Nederlandse taalvaardigheid’ dient ons inziens te worden aangevuld met ‘impact op en inspanningen voor het welzijn van buitenlandse studenten’. Dit geldt met name voor technische opleidingen. Buitenlandse studenten kiezen in veel gevallen voor een studie om kennis en competenties te behalen die horen bij de inhoud van de opleiding (vak) en graad. We zijn trots op het feit dat buitenlandse studenten voor die gewenste kennis en competenties kiezen voor Nederland en kiezen voor de HAN.

Ten derde zijn we niet blij met de consequenties van deze wet voor onze instelling. We zullen als hogeschool op basis van de voorgelegde wet en de grofmazige lijn per onderwijseenheid binnen de opleidingen en trajecten moeten bepalen of deze Engelstalig is of niet (in lijn met het uitgangspunt in de wet). Voor het taalbeleid moeten we in gesprek met de Medezeggenschapsraad. Voor een inschatting van overige consequenties, hangt veel af van de werkwijze van de (nieuwe) adviescommissie CDHO.

Tot slot constateren wij dat het woord ‘**primair**’ - bij de gestelde uitgangspunten – onbedoeld kan leiden tot grote onduidelijkheid in de markt. Er staat: ‘(6) Studenten primair opleiden voor de Nederlandse samenleving, maar met aandacht voor de bredere internationale context’. Deze onduidelijkheid zal de uitvoerbaarheid en flexibiliteit belemmeren. We zien dan ook graag het woord ‘primair’ weggehaald worden.